KONTROLLIAKT

03. august 2001. a nr 11-1/027

2000. aasta riigitulude audit
Tolliameti poolt kogutavate riigitulude osas

Koostaja:

Tõnis Saar
Auditi juht
Finatsauditi osakond

Tallinn
2001

SISSEJUHATUS **3**

I AUDITI TULEMUSENA TEHTUD TÄHELEPANEKUD **4**

TÄHELEPANEKUD TOLLIAMETI TULUDE ARUANDE KOHTA 4
MUUD TÄHELEPANEKUD 4
ETTEPANEKUD 5

SISSEJUHATUS

Vastavalt Riigikontrolli tööplaanile viisime ajavahemikul 16 - 27 aprill 2001. läbi 2000. aasta riigitulude auditi Tolliameti poolt kogutavate riigitulude osas. Auditi käigus kontrollisime Tolliameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatava riigitulude laekumise aruande (edaspidi tulude aruande) vastavust tulude tegelikule laekumisele. Auditi eesmärgiks on anda hinnang Tolliameti tulude aruandele ning osaliselt ka 2000. aasta riigieelarve täitmise aruandes esitatud 2000. aasta riigieelarve tulude ja kulude täitmise aruandele.

Audit tugines tulude aruandes esitatud andmetele seisuga 31.12.2000. Me ei ole auditeerinud ega anna hinnangut maksude kogumise ja Tolliameti tegevuse seaduslikkusele. Samuti ei anna me hinnangut maksude kogumise ning maksuvõlgade sissenõudmise efektiivsusele. Sooritasime auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad tulude aruandes esitatud näitajad ning hindasime osaliselt sisekontrolli toimimist.

Käesoleva aktiga informeerime Tolliameti juhtkonda auditi tulemusel ilmnenud asjaoludest ja tähelepanekutest. Akti eesmärk on aidata kaasa Tolliameti finantsjuhtimise ja kontrollisüsteemide parandamisele ning täiustamisele.

Tulude aruandes riigitulude õige ja õiglase kajastamise eest vastutab Tolliameti peadirektor Rein Talvik. Auditi käigus andsid selgitusi järgmised Tolliameti töötajad: sisekontrolli osakonna juhataja kt Jüri Meidla, tolliosakonna tulude talituse peaspetsialistid Helo Kramm ja Urve Remmik ning Tallinna tolliinspektuuri tolliosakonna maksude talituse juhataja kt Virve Põldmaa.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar, töögrupis osales auditispetsialist Sven Potapov.

I AUDITI TULEMUSENA TEHTUD TÄHELEPANEKUD

Tuginedes meie poolt läbiviidud auditile, oleme seisukohal, et Tolliameti riigitulude aruandes ja 2000. aasta riigieelarve tulude ja kulude täitmise aruandes kassapõhiselt esitatud Tolliameti poolt kogutavate maksude, riigilõivu ja segatulude laekumine kogusummas 11 280 927 tuhat krooni on olulises osas õige.

Tähelepanekud Tolliameti tulude aruande kohta

Auditi käigus võrdlesime Tolliameti tulude talituse analüütilist arvestust tolliinspektuuride andmetega, Tolliameti finantstalituse andmetega ja pangalaekumistega. Samuti kasutasime Riigikassa andmeid tollitulude laekumise kohta päevade lõikes. Tolliameti analüütilisi andmeid võrdlesime ka andmetega, mis on kajastatud Riigikassale esitatud tulude aruandes ja mis on aluseks 2000. aasta riigieelarve täitmise aruande koostamisel.

Tolliameti tulude talituse analüütiliste andmetel laekus riigitulu 2000. aastal Tolliameti kaudu 11 280 927 445 krooni. 2000. aasta Tolliameti tulude aruande auditi tulemusena tegime järgmised tähelepanekud:

1.1. Võrdlesime laekumisi Riigikassast saadud andmetega (päevade ja pankade lõikes) ja ka Tolliametile Hansapanga poolt esitatud väljavõtetega. Kuna Ühispank Tolliametile väljavõtteid ei esita, võrdlesime aruandes toodud andmeid Ühispanga telepanga andmetega. Riigikassa ja Hansapanga andmed langesid Tolliameti analüütiliste andmetega kokku. Samuti langesid kokku aruandes näidatud laekumine ja Ühispanga telepanga andmed. Seetõttu oleme seisukohal, et tulude aruandes esitatud Tolliameti poolt kogutavad riigitulud on kassapõhiselt kajastatud olulises osas õigesti.

1.2. Meile antud selgituste kohaselt puudub riigikassal võimalus kontrollida tulude aruandes esitatud andmete õigsust. Võimalusel võrreldakse aruande koondsummat kogulaekumisega, kuid puudub ülevaade aruande üksikute kirjete õigsuse kohta.

Tolliamet koostab tulude aruande infosüsteemi väljundite põhjal. Auditi käigus ei kontrollinud me infosüsteemi toimimist ja automaatseid kontrolle ning seetõttu ei saa me anda hinnangut erinevate tulukirjete õigsusele.

Muud tähelepanekud

1.3. Tolliamet ei ole 2000. a raamatupidamise aastaaruandes kogutavaid riigitulusid tekkepõhiselt kajastanud. Sellest tulenevalt ei leia tekkepõhised maksunõuded ja –kohustused kajastamist ka riigi koondtulemiaruandes. Juhime tähelepanu, et

rahandusministri määruse[1] kohaselt on asutused, kellele on ülesandeks pandud maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumine ning nende ülekandmine riigieelarvesse, kohustatud kajastama nimetatud laekumised raamatupidamise aastaaruande lisas 2 "Tulemiaruanne". Rahandusministri määruse[2] kohaselt tuleb tulemiaruandes kajastada tulud tekkepõhiselt.

Hetkel on Perioodi tuludena kajastatud näiteks järgmiste perioodide tulude eest tehtud ettemaksed ja kajastatud ei ole aruandeperioodi tulusid (näiteks maksunõudeid), mis on seisuga 31.12.2000 riigieelarvesse laekumata.

Oleme seisukohal, et tulude aruande esitamine lisaks kassapõhisele ka tekkepõhiselt annab aruande tarbijale informatsiooni maksunõuete ja kohustuste suuruse ja muutuste kohta ning võimaluse langetada sellest tulenevalt juhtimisotsuseid adekvaatsemalt.

Ettepanekud

Riigikontroll teeb Rahandusministeeriumile eelnevatele tähelepanekutele tuginedes järgmise ettepaneku:

- Soovitame Rahandusministeeriumi siseauditi osakonnal viia läbi Tolliameti tulude auruande audit Tolliametis, eesmärgiga saada kindlust, et riigieelarve täitmise aruandes esitatud tulukirjed kajastavad tulude tegelikku laekumist olulises osas õigesti.

Tõnis Saar
Auditi juht
Finantsauditi osakond

Akti ühe eksemplari vastu võtnud ...06.08.....2001. a.

Oma seisukohad ja märkused esitame Riigikontrollile hiljemalt ...15. sept.....2001. a.

Rein Talvik
Peadirektor

[1] Rahandusministri 30.11.2000. a määrus nr 100 §37
[2] Rahandusministri 30.11.2000. a määrus nr 100 §31

TOLLIAMET
ESTONIAN CUSTOMS BOARD

Pr Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

14 .09.2001 nr 1.1-5/1825

Selgitused Riigikontrolli riigitulude
auditi aruandes esitatu kohta

Teatame Teile, et oleme Teie poolt läbiviidud 2000. aasta riigitulude auditi aruandes toodud tähelepanekutega olulises osas nõus.

1.novembril 1999.a võeti Tolliametis kasutusele uus tollideklaratsioonide töötlemise süsteem ASYCUDA, mis andis võimaluse tollitulude tekkepõhisele arvestusele ülemineku kavandamiseks. Kuid süsteem ASYCUDA ei ole raamatupidamissüsteem, selle arvepidamismoodul Modacc võimaldab tekkepõhiselt arvestada kaubadeklaratsiooniga seotud riigitulude võlgnevusi ja tasumist klientide arvelduskontode tasemel, kuid kaubadeklaratsiooniga mitteseotud tulude suhtes tekkepõhine arvestus puudub.

Tolliameti 2001.a arendusplaani üheks olulisemaks tegevuseks on tollitulude tekkepõhisele arvestusele üleminek, mille tulemuseks oleks riiklikele ja Euroopa Liidu nõuetele vastav tollitulude arvepidamise süsteem. Tegevus on planeeritud jätkuvana 2002. aastal, et alates 2003.a oleks võimalik koostada maksuhalduri koondbilanss koos tolli klientide kohustuste kajastamisega.

Käesolevaks ajaks on välja arendatud Tolliameti keskust ja tolliinspektuure hõlmav ühtne tollivõlgnevuste register Interneti keskkonnas koos võimalusega maksuvõlglaste avalikustamiseks.

Arvestades tollitulude tekkepõhisele arvestusele ülemineku arendustegevuse hetkeseisu, leiame, et Tolliametil on võimalik 2001.a raamatupidamise aastaaruande tulemiaruandes kajastada tulud tekkepõhiselt.

Lugupidamisega

Rein Velling
Peadirektori asetäitja

Helo Kramm 696 7855

OLL
Kuupäev 17.09.2001 Reg nr 2821/11-12

Lõkke 5 15175 Tallinn
tel 696 7722, faks 696 7727
7727
http://www.customs.ee

5 Lõkke Str. 15175 Tallinn Estonia
phone +372 696 7722, fax +372 696

http://www.customs.ee